

27. april 2023

Tariffer på elområdet

Nærværende notits giver en generel beskrivelse af tariffer på elområdet. Notitsen beskriver opgavefordeling ift. udviklingen og fastsættelsen af tariffer samt giver et overblik over eksisterende tariffer og forventede ændringer i tarifferne.

Opgavefordeling ift. tariffer på elområdet

Tarifmodellerne udvikles af netvirksomhederne og Energinet. Den regulerende myndighed, i Danmark Forsyningstilsynet, har til opgave at godkende tarifmetoder i overensstemmelse med elmarkedsforordningens artikel 18 og elforsyningslovens § 73. Forsyningstilsynet har en enekompetence til at godkende tarifmetoder. Metoderne for prisfastsættelsen af tarifferne skal ifølge elmarkedsforordningen bl.a. afspejle omkostningerne, være gennemsigtige, tage hensyn til behovet for net-sikkerhed og fleksibilitet samt anvendes uden forskelsbehandling. Kriterierne indgår i Forsyningstilsynets vurdering af, hvorvidt en tarifmetode kan godkendes og tages i brug.

Folketinget kan imidlertid inden for rammer af EU-reglerne fastsætte nærmere hensyn, der skal inddrages, når metoderne udvikles, men det skal understreges, at der er tale om en meget snæver adgang. Et eksempel på hvor Folketinget fastsætter nærmere hensyn til tariferingen, er geografisk differentierede forbrugstariffer, der netop blev muliggjort med L 37 om ændring af elforsyningsloven.

Her er det et overordnet politisk ønske om at beskytte mindre elkunder, der ligger bag det gældende forbud mod geografisk differentierede forbrugstariffer. Det er ligeledes dette hensyn, der gør, at det kun bliver muligt at differentiere forbrugstariffen ift. til største elforbrugere. Dette vurderes at være i overensstemmelse med både elmarkedsdirektivet og elmarkedsforordningen, samt på behørig vis tage hensyn til Forsyningstilsynets skøn og enekompetence.

Ifølge netvirksomhedernes udvikling af tarifmetoder bemærkes det, at Green Power Denmark kan udarbejde standardiserede vejledninger (metoder) om fastsættelse af tariffer for netvirksomhedernes ydelser. Forsyningstilsynet kan tage en sådan vejledning til efterretning. Det er fortsat den enkelte netvirksomheds forpligtelse at opnå en metodegodkendelse fra Forsyningstilsynet. Anvender netvirksomheden imidlertid den metode, som Forsyningstilsynet allerede har taget til efterretning, er det en enklere proces for netvirksomheden at opnå en metodegodkendelse.

Overblik over tariffer på transmissions- og distributionsniveau

Siden 1. januar 2023 betaler både elforbrugere og elproducenter tariffer, der skal dække de omkostninger, de foranlediger på elnettet.

I Danmark har elmarkedet siden 2016 været indrettet med en såkaldt engrosmodel, hvor en elkunde modtager én samlet regning for levering af elektricitet. Det er

således elleverandøren, der køber net- og systemydelser af netvirksomhederne og Energinet og sælger elektricitet videre til forbrugeren som ét samlet produkt.

Nedenfor er angivet de forskellige typer af tariffer, der eksisterer på transmissions- og distributionsniveau i Danmark, *jf. tabel 1*. En almindelig forbruger eller virksomhed betaler gennem elleverandøren nettarif til den lokale netvirksomhed, system- og transmissionsnettarif til Energinet og balancetarif for forbrug.

Egenproducenter betaler rådighedstarif til netvirksomheden, mens både egenproducenter og producenter betaler indfødningsstarif og balancetarif for produktion til Energinet.

Tabel 1. Oversigt over forbrugs- og producenttariffer

Navn på tarif m.v.	Beskrivelse	2022-niveau (øre/kWh)
<i>Almindelig husholdningsforbrugere og virksomheder</i>		
Nettarif (netvirksomheder)	Nettariffen dækker netvirksomhedens omkostninger til anlæg, drift og vedligeholdelse af distributionsnettet. <u>Tarifmodel 3.0:</u> Tarifmodel 3.0, der trådte i kraft den 1. januar 2023, muliggør øget tidsdifferentiering. Netvirksomhederne overgår løbende til tarifmodellen. For virksomhedskunder indføres ligeledes en mulighed for en større betaling baseret på den maksimale effekt i MW, som de trækker fra elnettet.	24,9 øre/kWh ¹
Systemtarif (Energinet)	Systemtariffen for forbrug dækker Energinets omkostninger til forsyningssikkerhed og elforsyningens kvalitet herunder reservekapacitet, systemdrift m.v.	6,75 øre/kWh
Transmissionsnettarif (Energinet)	Transmissionsnettarriffen dækker Energinets omkostninger til anlæg, drift og vedligehold af det overordnede elnet. ²	7,25 øre/kWh

¹ Distributionstariffen for en gennemsnitlig husholdningskunde i 2021.

² Kunder med egne 132/150 kV transformere afregnes til en reduceret transmissionsnettarif (4,6 øre/kWh).

Begrænset netadgang for forbrug (netvirksomheder)	Tilslutningsbetalingen er reduceret for forbrugeren til gengæld for reduceret forsyningssikkerhed. Muligheden for begrænset netadgang tilbydes kun til erhvervskunder, der er tilsluttet mellemspændingsnettet (10 - 60 kV). Det er derfor ikke en mulighed for almindelige husholdninger.	Afhænger af netområde.
<i>Egenproducenter og producenter</i>		
Rådighedstarif for egenproducenter (netvirksomheder)	Rådighedstariffen dækker netvirksomhedens omkostninger til egenproducenters rådighed af elnettet.	Afhænger af kundekategori og netområde.
Balancetarif for produktion (Energinet)	Tariffen dækker en andel af Energinets samlede omkostninger til systemydelser og håndtering af balancemarkedet.	0,160 øre/kWh
Producentbetaling (netvirksomheder og Energinet)	Energinet og netvirksomhederne er begyndt at opkræve geografisk differentierede indfødningsstariffer og tilslutningsbidrag fra 1. januar 2023. ³	Afhænger af geografisk placering, kundekategori og netområde.

Overblik over forventede ændringer i tarifferne

Både Green Power Denmark (på vegne af de netvirksomhederne) og Energinet har offentliggjort planer om at ansøge om metodegodkendelse af tilpasninger af de konkrete metoder for opkrævning af flere de ovenstående tariffer de kommende år og nye tarifmetoder, *jf. tabel 2*.

Tabel 2. Oversigt over forventede kommende ændringer i tarifferne

Forventede kommende ændringer	Overordnet beskrivelse af ændringer	Status/Forventet igangsættelse
Energinets transmissionsnettarif	Indførelse af en fast kapacitetsbetaling (DKK/MW/år), som samtidig reducerer kWh-tariffen tilsvarende.	Forventes tidligst anmeldt til Forsynings-tilsynet i 2024.

³ <https://www.ft.dk/samling/2022/almindel/kef/bilag/74/2653375.pdf>

	TSO-DSO Model: Ny tarifmodel, hvor Energinets nettarif opkræves hos netvirksomhederne i stedet for direkte hos slutkunderne i distributionsnettene.	Afventer en kommende analyse fra Energistyrelsen.
	Tidsdifferentiering: Indførelse af en lavpriszone om natten, som giver kunder et økonomisk incitament til i højere grad at bruge nettet, når belastningen er lav.	Forventes tidligst anmeldt til Forsyningstilsynet i 2024.
	Begrænset netadgang: Giver mulighed til transmissionstilsluttede forbrugskunder at vælge afbrydelighed til gengæld for en reduceret tarif.	Anmeldt til Forsyningstilsynet i 2020. Afventer fortsat godkendelse.
Energinets systemtarif	Der indføres en fast årlig betaling i form af et abonnement på 180 kr.	Energinet har den 23. juni 2022 anmeldt en ændring i deres systemtarif med ønsket implementering 1. januar 2024 til Forsyningstilsynets godkendelse.
	Indførelsen af den årlige faste betaling skal tilsvarende reducere den løbende systemtarif for alle forbrugere. Ud over denne generelle reduktion af den løbende systemtarif foreslår Energinet i udkast til ny metode at reducere den marginale systemtarif over et vist stort årligt elforbrug.	Energinet har den 23. juni 2022 anmeldt en ændring i deres systemtarif med ønsket implementering 1. januar 2024 til Forsyningstilsynets godkendelse.
Øjeblikstarifiering for egenproducenter (Energinet)	Tariferingsgrundlaget for egenproducenter ændres fra nettoforbrug til det faktiske forbrug leveret fra elnettet. Med ændringen bringer Energinet tarifieringen af de nettoafregnede egenproducenter på linje med de principper, der fremgår af både EU-retslige og nationale regler, samt den tariferingsmetode som netselskaberne har fået godkendt hos Forsyningstilsynet.	Godkendt af Forsyningstilsynet den 11. april 2023. Tarifieringen påbegyndes pr. 1. januar 2024.
Balancetariffen (Energinet)	System- og balancetarif lægges sammen. Sammenlægningen påvirker ikke kundens betaling.	Forventes ikke at kræve en metodeanmeldelse.

Geografisk differentierede forbrugstariffer ved og over 10 kV (netvirksomheder og Energinet)	Med lovforslag L 37 om ændring af elforsyningsloven introduceres muligheden for differentiere forbrugstarifferne for de største elkunder, dvs. elkunder tilsluttet på 10-kv eller derover.	Energinet forventer at anmelde en metode til Forsyningstilsynet i 2024. GPD forventer at anmelde en metode til Forsyningstilsynet ultimo 2023.
Lokal kollektiv tarifiering (netvirksomheder og Energinet)	Med lovforslag L 37 om ændring af elforsyningsloven forbedres rammerne for lokal kollektiv tarifiering. Lokal kollektiv tarifiering er en tarifløsning, der kan tage højde for sammenslutningernes samlede træk på det kollektive elnet, når de tariferes. En sammenslutning kan, ved at producere og forbruge elektricitet samtidig, mindske belastningen af det kollektive elnet. Dette kan danne grundlag for en reduceret tarifbetaling for f.eks. energifællesskaber.	Ikke oplyst endnu af GPD og Energinet
Direkte linjer ved og over 10 kV (netvirksomheder og Energinet)	Med lovforslag L 37 introduceres muligheden for at etablere direkte linjer. Der skal udvikles et tarifprodukt for ejere af direkte linjer, da direkte linjer fortsat vil være tilsluttet det kollektive elnet og dermed skal ejerne betale for, at elnettet står til rådighed for dem. Denne rådighed skal ligesom hos egenproducenter tariferes via f.eks. en effektbetaling eller en løbende tarif.	Energinet og GPD forventes at anmelde to modeller til Forsyningstilsynet medio 2023.
Rådighedstarifiering af egenproducenter (netvirksomheder)	Forsyningstilsynet har pålagt GPD at se på metoden for rådighedstarif- og betaling for større egenproducenter. Rådighedstariffen og rådighedsbetaling dækker netvirksomhedens omkostninger til egenproducenters rådighed af elnettet.	GPD forventer at anmelde en metode til Forsyningstilsynet 3. kvartal 2023.